

Коллективна тема наукових досліджень кафедри, ступінь її розробки

(01.2018-12.2024 р.)

Назва роботи: «Теоретичні та методичні засади підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа»

Коллективна тема наукових досліджень кафедри, ступінь її розробки

(01.2013-12.2017 р.)

Назва роботи: «Інноваційні підходи до управління якістю освіти»

Номер державної реєстрації роботи категорія роботи – прикладна (0113и 004660).

Мета роботи: дослідити філософсько-методологічні, теоретичні, організаційно-педагогічні засади управління якістю освітою; схарактеризувати інноваційні підходи до формування управлінської культури студентів ВНЗ в контексті розвитку суспільства знань.

Очікувані результати: визначення філософсько-методологічних та теоретичних засад управління якістю освіти; з'ясування організаційно-педагогічних засад управління якістю освіти; окреслення інноваційних підходів до формування управлінської культури студентів ВНЗ в контексті розвитку суспільства знань.

Колективна науково-дослідна робота (01.2010-12.2013 р.): «Методологічні, змістові та методичні інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів у контексті вступу системи вищої освіти України у Болонський процес».

Номер державної реєстрації роботи Категорія роботи – прикладна (код 2201040).

Керівник роботи: Сбруєва Аліна Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка.

Мета роботи: полягає у розробці, експериментальній перевірці та запровадженні ряду методологічних, змістових та методичних інновацій у професійно-педагогічну підготовку майбутніх учителів в контексті вимог кредитно-модульної форми організації навчального процесу.

Науковий та практичний результат, на одержання якого була спрямована робота.

Конкретизація методологічних підходів до оновлення системи професійно-педагогічної підготовки сучасного українського вчителя, конкретизація пріоритетних напрямків забезпечення випереджального характеру змісту та методів професійно-педагогічної підготовки.

1. Основні наукові результати за звітний період.

У рамках наукової теми *здійснено* системний аналіз організаційно-педагогічних засад діяльності інноваційних шкільних мереж в умовах розвитку мережевого суспільства, сучасних інформаційних технологій у професійному становленні майбутніх педагогів; залучення європейського досвіду функціонування веб-сайту кафедри; професійне становлення майбутнього вчителя у процесі опанування сучасними освітніми інформаційними технологіями; наступність вивчення навчальних дисциплін циклу «Освітні вимірювання» та педагогічних дисциплін у професійній підготовці майбутнього вчителя математики; критерії оцінювання доповідей студентів як результатів науково-дослідної роботи на лекції-конференції; використання інформаційних технологій в організації навчальної педагогічної практики студентів на підготовчому, основному та підсумковому етапах;

доповнено

зміст навчальних курсів з педагогіки вищої школи та порівняльної педагогіки вищої школи аналітичними матеріалами щодо теорії мережування європейських закладів вищої освіти, ідеями необхідності налагодження партнерських зв'язків між вищими закладами освіти;

р

озроблено

науково-методичне забезпечення викладання навчальних курсів «Методика соціально-виховної роботи у сучасних умовах», «Історія педагогіки», «Порівняльна педагогіка» у відповідності з новими вимогами кредитно-модульного підходу до організації навчального процесу;

поглиблено і розширено

зміст модулів з історії вітчизняної і зарубіжної педагогіки;

вивчено

досвід методологічного забезпечення наукових досліджень з порівняльної педагогіки у доробку українських педагогів-науковців 20-30 років ХХ століття.

Схарактеризовано

особливості функціонування університетів у національних інноваційних системах,

окреслено

моделі взаємозв'язків держави, університетів та інноваційних підприємств у виробництві нових знань в межах «трикутника знань»,

сформульовано

пріоритетні напрями діяльності регіонального педагогічного університету щодо входження у регіональну інноваційну систему:

- розвиток активного партнерства з організаціями та структурами, що утворюють так званий *трикутник знань* (the knowledge triangle): іншими ВНЗ, науково-дослідними інститутами й лабораторіями, суб'єктами виробничої діяльності з метою реалізації завдань інноваційного розвитку регіону;

- сприяння навчальній та професійній мобільності студентів, викладачів і дослідників як чинника підвищення ефективності діяльності ВНЗ;

- розвиток інфраструктури трансферу результатів наукових досліджень, підвищення готовності до участі в науково-виробничих об'єднаннях на зразок start-up та spin-off;

- диверсифікація джерел фінансування університету шляхом розвитку інфраструктури фандрайзингової діяльності;
- сприяння диверсифікації шляхів отримання вищої освіти (денна, заочна, вечірня, дистанційна, екстерн, неперервна модульна тощо) шляхом адаптації навальних програм і фінансових механізмів до індивідуальних потреб кожного студента;
- повноцінне використання потенціалу ІКТ шляхом формування індивідуальних освітніх траєкторій, персоналізації навчального досвіду, застосування дослідницьких методів навчання;
- забезпечення розвитку культури якості діяльності професорсько-викладацького складу шляхом удосконалення організаційної інфраструктури та системи мотивації до неперервного професійного розвитку;
- розвиток інноваційних підходів до адміністративної діяльності управлінського персоналу університету шляхом вивчення та запровадження кращого світового й національного досвіду.

Систематизовано компетентності, що необхідні менеджеру освітніх інновацій у професійній діяльності. Схарактеризовано класифікаційні підходи до побудови типологій компетентностей менеджера змін (комплексний: компетентності, що є необхідними на всіх етапах інноваційних процесів, для всіх типів інновацій та інституційних стратегій змін); часткові, визначені згідно з такими критеріями: 1) етапи інноваційної діяльності; 2) тип інновації; 3) тип інституційної стратегії інноваційних процесів). Виділено дев'ять груп комплексних компетентностей менеджерів змін: базові (ключові) компетентності та цифрова грамотність; академічні компетентності; технічні компетентності (hard skills), загальні компетентності, соціальні компетентності (soft skills), підприємницькі компетентності, творчі та конструктивні компетентності, компетентності у сфері організаційного розвитку, компетентності у сфері управління масовими інноваціям).

Визначено тенденції подальшого розвитку європейської вищої освіти в пост-болонський період, що визначено в документах регіональної стратегії «Європа 2020»: підвищення рівня доступності вищої освіти, підвищення якості освітнього продукту та якості людського капіталу в системі вищої освіти, створення ефективних механізмів управління вищою освітою та її фінансування, зміцнення взаємозв'язків у «трикутнику знань» між освітою, наукою та бізнесом, підвищення рівня інтернаціоналізації вищої освіти як чинника покращення її якості.

З'ясовано методологічні основи, сутнісні ознаки та шляхи розвитку історико-педагогічної компетентності як складової професійної компетентності майбутнього вчителя.

Схарактеризовано та систематизовано сукупність підходів до формування історико-педагогічних компетентностей у системі педагогічної освіти.

Використання запропонованих матеріалів зумовлено потребою встановлення особливостей освітнього розвитку в умовах інформаційного суспільства. Насамперед, важливості набувають окремі аспекти розвитку інформаційної освіти: її сутнісні характеристики, основні завдання, напрями, прояви. Схарактеризований зарубіжний досвід інформатизації освітніх мереж, віртуалізації і стандартизації інформаційної освіти, активного використання інноваційних технологій навчання цілком відповідають потребам в оновленні змісту курсу «Порівняльна педагогіка вищої школи».

Уведення запропонованих матеріалів до змісту навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» зумовлено потребою в якісній модернізації вітчизняної вищої освіти в умовах переходу до інноваційної моделі розвитку. Передусім, актуальності набувають питання формування здатності особистості до діяльності в умовах інноваційного розвитку, які обґрунтовано положеннями сучасної інноватики, менеджменту, маркетингу, теорій управління соціальними системами. Систематизація і узагальнення названих теорій, встановлення їх ролі в оптимізації інноваційних процесів, визначення тенденцій розвитку управління інноваціями в освіті дозволило увести до практичної складової курсу тему «Сучасні теорії і технології управління інноваціями в освіті», розширити тематику рефератів, змінити напрями проектної діяльності магістрантів і аспірантів. Застосування комплексного підходу забезпечило суттєве розширення змісту лекційного курсу шляхом введення запропонованих матеріалів (або їх фрагментів) у вивчення кожної теми.

Упровадження представлених матеріалів сприяє поглибленню знань магістрантів про особливості мережеваного управління вищою освітою європейських країн, дозволяє суттєво розширити зміст навчальних дисциплін «Порівняльна педагогіка», «Педагогіка вищої школи», оновити тематику рефератів і освітніх проектів, збагатити обсяги дослідницької діяльності студентів і магістрантів. Пропоновані матеріали є актуальними, адаптованими до навчальних планів, спрямованими на реалізацію завдань оптимізації професійно-педагогічної підготовки.

2. Практична цінність.

Розроблено в результаті проведеної наукової та методичної роботи навчальні програми «Педагогіка», «Соціалізація особистості» «Основи профорієнтаційної роботи», «Соціально-молодіжна політика» навчальні та навчально-методичні посібники «Дипломна робота із соціальної педагогіки», «Практикум з порівняльної педагогіки», «Моделі і технології виховання у зарубіжних країнах» «Практикум з історії педагогіки», «Організація навчального процесу з підготовки магістрів за спеціальністю 8.01010601 «Соціальна педагогіка. Практична психологія», «Науково-педагогічна практика магістрантів у вищих навчальних закладах» спрямовані на оптимізацію навчального процесу, використовуються у педагогічних ВНЗ України, дають можливість здійснювати моніторинг та оцінювати результати навчальної роботи у відповідності з вимогами кредитно-модульного підходу до організації навчального процесу.

Впроваджено результати дослідження засобами збагачення змісту навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» сприяло розвитку пізнавальної активності, більш глибокому засвоєнню матеріалу, формуванню інноваційного світогляду і інноваційної культури молоді, що у цілому забезпечує підвищення якості професійної підготовки майбутніх педагогів.

3. Цінність результатів для навчально-наукової роботи.

Наукова робота кафедри спрямована на розробку теоретичних та методичних засад оптимізації навчального процесу та досягнення більш високих якісних результатів у підготовці кваліфікованих фахівців. Результати наукової роботи дозволяють більш ефективно запроваджувати у навчальний процес інновації методологічного, змістового і методичного характеру, що сприятиме оптимізації підготовки майбутній вчителя.